

Alliantie van **Kracht** tegen Armoede

Terugblik congres "Kansarmoede"

Werk, onderwijs en samenwerking kansrijk tegen armoede

Eind 2017 presenteerde de Alliantie van Kracht zich voor het eerst op het congres 'Overerfbare armoede in de Veenkoloniën'. Inmiddels is het 10 oktober 2019 en de Alliantie organiseert haar derde congres onder de naam 'Kansarmoede'. Dat wekt verwachtingen; meer dan 160 geïnteresseerden melden zich bij Hofsteenge te Grolloo om te horen waaruit die kansen bestaan.

Dagvoorzitter Eric van Oosterhout had onlangs een gesprek met scheikundige Ben Feringa. Die komt oorspronkelijk uit het Veenkoloniale Barger-Compascuum. Onderwijs bood Feringa de kans zich te ontwikkelen, met uiteindelijk een Nobelprijs als resultaat. "Het maakt niet uit waar je 'weg' komt", besluit Van Oosterhout, "als je maar je kansen grijpt."

Op tijd samenwerken

Het is aan gastheer Co Lambert, wethouder van Aa en Hunze, om het congres officieel te openen. Ondanks een lange geschiedenis van armoedebestrijding, is het armoedeprobleem nog steeds niet opgelost, erkent hij. "Komt dat door de ingewikkelde samenleving? Zijn er te veel organisaties? Staat regelgeving in de weg?"

zo vraagt Lambert zich hardop af. Schuldhelpverlening komt niet echt van de grond. En het helpt zeker niet als de overheid vooraan staat bij het innen van schulden. Op tijd samenwerken, biedt misschien wel kansen. Neem nu de combinatie Werkplein Drentsche Aa en het onderwijs: het signaleren van leerlingen met een achterstand gebeurt al in een vroeg stadium zodat zo snel mogelijk een koppeling met een jobcoach kan plaatsvinden.

"Het maakt niet uit waar je 'weg' komt, als je maar je kansen grijpt."

Armoede uitbannen

Hoop put Lambert ook uit het verhaal van Suzanne Jansen, vorig jaar nog spreker op het Congres van de Alliantie van Kracht. Zij wist zich uit intergenerationele armoede te onttrekken en schreef daarover het overbekende 'Pauperparadijs'. "We leven nu al 75 jaar in vrede, vrijheid en rijkdom. Dan moeten we toch in staat zijn armoede uit te bannen", spreekt de wethouder retorisch.

Onderzoek RUG: **Dé arme bestaat niet**

De intergenerationale armoede in de Veenkoloniën wordt door de RUG wetenschappelijk in kaart gebracht. Het betreft een meerjarig onderzoek dat zich volgens dr. Arjen Edzes nu op de helft bevindt. Na het interviewen van 27 gezinnen is één van de bevindingen dat dé arme niet bestaat. "Elke armoedesituatie is uniek en daarom moet je zoeken naar een mix van oplossingen", aldus Edzes.

Alleenstaande moeders met een kind vormen in de Veenkoloniën de grootste groep armen. Omdat er geen stereotype arme bestaat, moet je volgens Edzes verschillende oplossingsrichtingen inslaan. Hij ziet een paar trends: het totaal aandeel arme huishoudens lijkt iets te stijgen in de Veenkoloniën en het aandeel langdurige armoede blijft redelijk stabiel. Een andere trend is dat het vooral kinderen en ouderen (90+) zijn die door armoede getroffen zijn. Kijk je naar het landelijk beeld, dan valt op dat er bovengemiddelde armoede bestaat in Oost Groningen en in de stad Groningen.

**Armoede is
veelal dynamisch.
Maar er is ook
een groep die
permanent arm is.**

Evidence-based werken

Het onderzoek naar intergenerationale armoede door Edzes gaat na het duiden van deze specieke vorm van armoede en interviews zijn tweede fase in. Samen met de Alliantie van Kracht en de leerkringen wordt er gewerkt aan het verbeteren van beleids- en interventiestrategieën. De input van professionals, betrokken personen en wetenschap moet leiden tot evidence-based (wetenschappelijk onderbouwd) werken.

Sociale voorzieningen

De Veenkoloniën tellen 25 duizend personen onder de armoedegrens. Daaronder bevinden zich veel jong volwassenen, 1.357. Dit zijn personen tussen de 22 en 26 jaar. Zij doen een zwaar beroep op de sociale voorzieningen. Naast mensen die

opklimmen uit de armoede of er juist invallen, is er ook een groep, 8%, die permanent arm is. Wil je de arme huishoudens typeren, dan behoort 34% tot eenpersoonshuishoudens, 15% tot alleenstaande ouders en 27% tot huishoudens met minderjarige kinderen.

Mechanismen

Maar liefst 75% van de ouders met een bijstandsuitkering heeft kinderen die later ook de bijstand induiken. Hoe komt dat? De onderzoekers van de RUG verwachtten dat het ondermeer zou liggen aan de buurt of regio waar het kind opgroeit. Maar dat blijkt niet zo te zijn. Op grond van de levensloop van grootouders, ouders en kinderen zijn mechanismen te ontdekken. Denk aan werken in plaats van leren, kinderen geen besef van geld bijbrengen, een sterke plaatsbinding, enzovoort. Door verschillen in bagage, nastreven van doelen, reactie en methoden in het voorzien in onderhoud, bestaat dé arme niet.

Goede banen

De mechanismen gecombineerd met mobiliteitsstrategieën leren dat er veel aandacht nodig is voor diversiteit, voor het stimuleren van nieuwe generaties in studie en werk en voor aandacht voor meer dan financiën alleen. Concrete belemmeringen zoals de kostendelersnorm, schulden uit erfenis en de overgang van school naar studie moeten worden opgeruimd. Edzes beveelt investeringen in goede arbeidsplaatsen aan, vroegsignalering van problemen, een grotere betrokkenheid in studie/werkkeuzes en steun die 'empowered' ofwel leidt tot het benutten van de eigen capaciteiten.

Wilt u de presentatie van Arjen Edzes inzien, klik dan **hier** om te downloaden.

Meenemen op de bagagedrager of zijwieltjes aanbieden?

Lineke Smit kende een lange periode van werkloosheid en armoede. Totdat zij een opleiding tot ervaringsdeskundige volgde. Nu zit zij om tafel met beleidsmakers om inzicht te geven in armoede-problematiek. "Hulpverleners wilden me altijd maar op de bagagedrager zetten, terwijl ik heel goed zélf kon fietsen. Ik had alleen een paar zijwieltjes nodig," beschrijft zij haar ervaringen.

Na haar scheiding volgde een periode die gekenmerkt werd door armoede en een minderwaardigheidsgevoel. "Ik was mislukt en dat werd door de omgeving bevestigd", vertelt Smit. Na 15 jaar gloorde er ineens hoop. Smit las dat de provincie op zoek was naar mensen die zich wilden laten opleiden tot ervaringsdeskundigen. Dat was haar op het lijf geschreven en Smit rondde de mbo-opleiding dan ook met goed gevolg af. "Ik wil heel graag vertellen wat armoede met je doet.

Dat is belangrijk. Armoede is niet nodig, het hoort ook niet zo. Het is niet jouw schuld, het is een gevolg", vertelt ze vol vuur. "Hulpverleners denken wel eens dat armoede je beperkt, maar ik heb juist iets extra's! Bovendien heb je in je zoektocht naar hulp behoefte aan één voordeur en dertien achterdeuren.

'Ervaring met armoede geeft me iets extra's'

En niet andersom, zoals zo vaak het geval is."

Persoonlijke moed

Volgens Jansen is het van essentieel belang dat je in het proces van armoede-ontworstelen een zetje in de rug krijgt, zoals de dominee die destijds aan haar oma gaf. 'Naast persoonlijke moed is er hulp van buitenaf nodig. Even belangrijk is perspectief, zodat je over je dagelijkse ellende heen kunt kijken.'

IMC-Weekendschool nu ook doordeweeks actief

Beroepskennis biedt kinderen een rijk sociaal milieu

Wat wil je later worden? Die vraag krijgen jonge kinderen vaak gesteld. Kom je uit een arm gezin, dan is je perceptie vaak beperkt. De kans dat je een archeoloog kent, een ingenieur, een rechter, etc., is dan klein. De IMC Weekendschool laat jongeren kennismaken met diverse vakgebieden door ze in contact te brengen met vrijwilligers die over hun beroep spreken. En naast de weekenden heeft IMC inmiddels ook al een plek gevonden in het dagelijkse, reguliere onderwijs.

Onderzoekster Heleen Terwijn ontdekte 22 jaar terug dat veel 11 en 12 jarigen in de Bijlmer somber waren over hun toekomst. Terwijn wilde daar inspiratie tegenover zetten. "Door bevlogen vrijwilligers op zondagen te laten praten over hun beroepen, ontstaat een rijk sociaal milieu voor de kinderen", vertelt kwartiermaker Mark de Vries. Dankzij

de sponsoring van handelshuis IMC ontstond zo de eerste weekendschool.

Maatschappelijke winst

Inmiddels hebben de weekendscholen zich als een olievlek over Nederland verspreid. En nu integreert het IMC zelfs in het reguliere basisonderwijs. De Vries: "Zou het lukken drie uur in de week, binnen schooltijd, een IMC-les te organiseren? Een eerste pilot wees uit dat het prima kan. Nu rollen we het verder uit over Nederland. We zijn in gesprek met gemeenten waar veel armoede en integratieproblemen voorkomen. Juist daar is de maatschappelijke winst het grootst."

Winschoten

Nederland telt thans 16 scholen met IMC-Basis zoals het heet. Eén daarvan is zojuist in Winschoten gestart. Uiteindelijk hoopt IMC-Basis op 10 locaties in de Veenkoloniën. "We willen ons steentje bijdragen in de strijd tegen armoede",

aldus De Vries. Hoe het met de financiering zit? Een derde komt van de scholen zelf, een derde van het bedrijfsleven, fondsen en serviceclubs en de rest van gemeenten/provincies.

Meer lezen over de IMC Weekendschool en/of de IMC Basis? Klik [hier](#).

Vertrouwen en integrale samenwerking van essentieel belang in strijd tegen werkloosheid

April dit jaar kreeg het gebouw van werkleerbedrijf EMCO de naam AT7 "Samen werkt". Met die naam willen alle gebruikers van Abel Tasmanstraat 7 in Emmen, uiting geven aan hun succesvolle samenwerking. Het gaat om EMCO, Menso (uitvoerder Leerplicht- en Participatiewet), de Schuldhulpverlening, het UWV, MEE-Drenthe en diverse onderwijsinstellingen. "Alleen als je elkaar vertrouwt en integraal samenwerkt, kun je mensen perspectief op werk en ontwikkeling bieden", is de mening van Jan Edzes, directeur EMCO en initiator van de samenwerking.

"De bijstand is geen hangmat, wel een springplank!"

"Werk is erbij horen. Onderdeel van de maatschappij zijn. Dat geldt voor iedereen," benadrukt Edzes (broer van de eerder genoemde dr. Arjen Edzes van de RUG). Om perspectief op werk te creëren voor zijn doelgroepen, die een afstand tot de arbeidsmarkt kennen, is het voor Jan Edzes noodzakelijk de samenwerking te zoeken met betrokken instanties. "Armoede is een veelkoppig monster, maar tegelijkertijd een welkome inkomstenbron voor tal van organisaties. Door

de veelheid aan coaches, trajecten, enzovoorts, raakt de doelgroep de weg kwijt."

Koffieapparaat

Door de organisaties samen onder één dak te brengen is de samenwerking optimaal. "De medewerkers van EMCO en de sociale dienst bijvoorbeeld komen elkaar dagelijks tegen bij het koffieapparaat. We kennen geen

structuurdiscussies, staan gewoon naast elkaar!"

Aan het werk!

"Komt iemand in ons gebouw een uitkering aanvragen, dan moet -ie ook aan het werk! Zo hebben we een besparing van 38% op de bijstandsuitkeringen weten te bewerkstelligen. De bijstand is geen hangmat, wel een springplank!"

Eigen verantwoordelijkheid

Eric van Oosterhout wil weten of Edzes tijdens zijn werk armoede tegenkomt. "Ja," bevestigt Edzes, "maar ik ken geen zielige mensen. Er worden keuzes gemaakt waarvoor iedereen zelf verantwoordelijk is. Tijdelijke ondersteuning is prima, maar uiteindelijk moet je iedereen aanspreken op zijn kunnen!"

Alliantie behoeft bredere basis

Edzes vertelt dat hij tijdens het congres is 'overgehaald' lid te worden van de Alliantie van Kracht. Die behoeft volgens hem een bredere basis dan 'welzijn' alleen. "Er moet ook 'werk' inzitten, net als 'wonen' en 'gezondheidszorg'. Maar 'werk' alleen al, is 180 graden verschil," besluit hij.

Hoe nu verder? Met een Bestuurlijke Agenda!

"We hebben een mooi congres gehad waarbij diverse deskundigen ons nieuwe inzichten hebben gegeven. Maar nu moeten we er wat mee doen!", luiden de afsluitende woorden van Eric van Oosterhout. Hij doelt op de Bestuurlijke Agenda die op 2 december a.s. wordt opgesteld. Volgens hem biedt het congres voldoende aanknopingspunten voor agenda-onderwerpen. Hij roept ook de aanwezigen op om de agenda van input te voorzien. Is straks de Bestuurlijke Agenda opgemaakt, dan kan er een actieagenda met een plan van aanpak worden gerealiseerd.

Heeft u ideeën/onderwerpen die naar uw mening een plek op de Bestuurlijke Agenda verdienen, stuur dan een mail met een korte argumentatie naar secretariaat@tintengroep.nl

Wilt u de laatste ontwikkelingen van de Alliantie volgen? Kijk dan op www.armoedegroningen.nl

Het congres is mede mogelijk gemaakt door:

 gemeente
Aa en Hunze

provincie **Drenthe**